

NOVICIJA

kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj **IX.**

V sredo 10. grudna (ranozimna) 1851.

List **50.**

Povabilo na naročbo „Novic“

je, več prostora Novicam prihraniti, v dokladi priloženo, kamor častite bravce zavernemo. Vred.

Svět zoper dragino derv.

Naj bi ne bila ta beseda klic vpijočiga
v pušavi!

Od vsih strani se razlegajo tožbe zoper dragino derv za kurjavo, ki v mestih od tedna do tedna veči prihaja. Zlasti je to velika nadloga v tacihi zimah, v kterih zapadi snega vožnjo derv v mesto overajo, in tedaj le nekteri barantači večidel derv v svojih rokah imajo.

Manj premožni ljudje in reveži to nadlogo narhuji občutijo, pa tudi vsak drug se pritoži zoper tako silo. —

Vse to se zamore odverniti z napravo dervarniške družbe. Vsak deležnik se zaveže skozi 30 tednov, to je, od 1. aprila do vsih svetih, vsako nedeljo po svoji moči od 20 kraje. do 2 gold. v to družbo plačati, ktera potem poleti, ko so nar boljši kup, derva skupuje, v najeto občinsko dervarnico sklada zazimo. Ko zima pride, dobiva vsak deležnik toliko sežnje (klafter) derv, kolikor je skozi leto uplačal, po tisti ceni, kakor so derva poleti kupljene bile; le kaj maliga bo iz teh denarjev za najem dervarnice in za skladanje derv odrajtati.

Če veliko deležnikov v to družbo stopi, se bo dalo veliko derv po ceni poleti nakupiti, in tudi tistimu, ki nima v svojim stanovanju dovolj velike dervarnice, se za celo zimo z dervami previditi, in je po tem takim primoran sred zime derva drago kupovati, bo s tako napravo močno vstreženo. Če zrajtamo, da bi bil seženj derv poleti z vsim skupej 5 fl. veljal, bi se zamogle derva sedaj po ti ceni iz občinske dervarnice deležnikom dajati, namest da jih morajo sedaj po 7 fl. plačevati, tedaj pri vsakim sežnju 2 fl. potrositi.

Naprava take občinske dervarnice je pa kaj lahka. Treba je le, da se nekteri možje skup vzamejo, pripravna derviša poišejo in povabilo k ti družbi na znanje dajo.

Za letošnjo zimo je to že prepôzno. Berž spomladi bi se pa mogla za prihodnje leto družba vstanoviti.

Na noge tedaj možje *), kterim je skerb za občni mestni prid izročena! Dokaj se vam je že očitovalo, da ne zatirate dragine, brez da bi vam bil kdo tudi

svete razodel, kako naj to storite. Zavolj derv Vam ponudim jez pričujoči nasvêt: gotov je in lahák.

Juri Pajk,
mestni tes. mojster v Ljublj.

O zadevah Krasa.

Včeraj je bil v Sežani v hiši c. k. okrajniga poglavarstva, kakor je bilo napovedano, shod za prihodnje dobro Krasa iskreno vnetih mož, ki so pretehtali od zato zbranih narejene statute ali postave za družbo, ktera bo skerbela pusti Kras malo po malim z drevjem nasaditi, in ktera bo v djanje stopila, kadar bodo postave od visokiga ministerstva poterjene.

Prišel je k temu posvetovanju še celò iz Gorice častiti g. Jožef žl. Persa, predsednik Goriške kmetijske družbe z g. Juretičam, dosluženim učenikom gimnazia v Gorici in udam tiste kmetijske družbe, in kar je vse serčno veselilo, je prišel tudi iz Tersta preslavni in mnogo zasluženi g. Tomasini, župan Teržaškiga mesta, z njim dva mestna odbornika g. dr. Porenta in g. dr. Biasoletto, oba moža, da je malo takih; prišlo je tudi več fajmostrov in obilno posestnikov te okrajne, večidel županov skoraj iz vsih sosesk *).

Porazumili smo se, de pod iménam Kras se vzame le, kar se zmiram zares Kras imenuje, in ta se stegne, kar nesejo fare Duinska, Komenska, Tomajska, Povirska, Openska, Križka pri morju, Prosečka, Sgonička, Gročanska, podfare Auberska, Bazoviška, Divačka in Kantovelska, h tem gré tudi en del fare Brezovske do Materie in Vremske, kar je takraj Reke.

Mislilo se je prej, de se bodo pod tem iménam vzeli vsi kraji noter do Postonjskiga gojzda; pa tisti kraji zares Kras niso, in ker so pod drugim deželnim poglavarstvom, bi utegnili prizadevanje nove družbe s tem na marsikakšno vižo lahko zaderževano biti. Iz tega uzroka skupaj zbrani udje leté nove družbe za obsajenje Krasa želijo, da bi se tudi pod Ljubljanskim poglavarstvom druga taka družba posebej vstanovila.

Iz Tomaja 5. grudna 1851. Anton Ukmar,
prednik osmiga odseka kmečke družbe v Gorici.

Velki zbor kmetijske družbe v Ljubljani.

(Dalje.)

Gosp. dr. Strupi je po tem zboru naznanil stan podkovijske in živinozdravniške šole v Lju-

*) Krajnska kmetijska družba je določila in naprosila g. Miroslava Vilharja in g. Dekleva iz Urem za namestnika Krajnske kmetijske družbe pri tem shodu.

Vred.

*) Nadjamo se, da bota mestni odbor in magistrat Ljubljanski pričujoči nasvêt v resin prevdark vzela in se z gosp. Pajkam, ki je hvale vredno misel sprožil, o izpeljavi te naprave posvetovala, ki ni le vsim prebivavcam Ljubljanskiga mesta koristna, temuč tudi za mestno kaso dobrotljiva, ki siromakam derva kupuje. Veliko več jih bo zamogel magistrat po tem obdarovati. Vred.